

25 MARS:

VÅR HELIGASTE OCH EVIGA JUNGFURU MARIAS BEBÅDELSE

Denna dag, som infaller strax efter vårdagjämningen, då nattens mörker börjar ge med sig till förmån för dagens ljus, firar Kyrkan konceptionen av vår Herre Jesus Kristus och Hans nedstigande i vår skuggomvälvda värld såsom Rättfärdighetens Sol. Han omvänder tid och historia från att ha gått nedåt, mot döden, till att gå uppåt mot evighetens oföränderliga vår.

Bebådelsen måste alltid firas på samma datum, ty enligt en gammal tradition var det i mars månad som världen skapades av Gud. En tradition säger att det var den 25 mars som Adam blev bedragen av ormens löfte att själv bli gud, överträdde det gudomliga budet och blev driven ut ur Paradiset. Det var därför passande att naturens helande, liksom en andra skapelse, skulle äga rum samma dag som fallet. Liksom människan blivit utsatt för döden genom Evas olydnad i världens begynnelse, skulle människan bli befriad i mars månad genom Jungfruns lydnad.

Den helige Irenaeus av Lyon skriver: *Liksom Eva hade blivit lurad genom den fallne ängeln, så att hon skildes från Gud, så fick Maria höra de goda nyheterna genom en ängel, att hon skulle bära Gud i lydnad till ängelns ord. Människosläktet som blivit underställt döden genom en jungfru, blir frigjort ge-*

nom en jungfru. Den enas lydnad blir motvikt till den andras olydnad.

Efter syndafallet hade Gud förberett människosläktet, lite i taget, från generation till generation, genom glädjefyllda och sorgliga händelser, för förverkligandet av det Stora Mysteriet: Ordets inkarnation. Även om Han visste om människans överträdelse och dess tragiska konsekvenser långt i förväg, var det för att fullfölja detta Mysterium som Han skapat människan, för att ”förbereda en moder”. En moder som genom hennes obefläckade själ, utsmyckad av dygder, drog till sig den Allsmäktiges blick och blev en brudkammare för Ordet, ett palats för Himmels Konung och uppfyllandet av den gudomliga planen.

Sex månader efter den mirakulösa konceptionen av honom som skulle bli Herrens Förelöpare (Johannes Döparen), sändes Ärkeängeln Gabriel till Nasaret i Galiléen till Jungfru Maria. Efter att hon lämnat templet hade hon blivit trolovad med Josef, en rättfärdig och kysk man, för att beskydda hennes jungfrulighet. Ängeln uppenbarade sig plötsligt i huset i mänsklig gestalt med en stav i sin hand och hälsade henne som skulle bli ”trösten till Evas tårar”. Han sade: ”*Gläd dig, du högtbenådade! Herren är med dig*”(Luk. 1:28). Jungfrun släppte sin slända¹, bekymrad över den okroppsliga varelsens ord. Hon frågade sig om inte denna glädjehälsning, var som för Eva, ett nytt bedrägeri av honom som vet att förvandla sig till en ljusets ängel (2 Kor. 11:14). Men ängeln

---

¹ Enligt det apokryfiska evangeliet enligt aposteln Jakob, hade templets präst gett henne arbetet att spinna tråd för det röda draperiet till templet. Denna detalj är bevarad i Ortodox ikonmålning.

försäkrade henne och sade: *Frukta icke, Maria, ty du har funnit nåd för Gud.* Förundra dig inte över min märkliga uppenbarelse eller dessa glädjefulla ord, även om din natur blev dömd till smärta och klagan, eftersom den blivit lurad i gamla dagar av ormen. Det är sann glädje och befrielse från vår första moders förbannelse, som jag kommit för att förkunna för dig (1 Mos. 3:16).

Se, du skall bliva havande och föda en son, i uppfyllande av profeten Esaias' profetia när han sade: *Se jungfrun skall varda havande och föda en son.* Och du skall ge Honom namnet *Jesus* (vilket betyder "Frälsare"). *Han skall bliva stor och kallas den Högstes Son.*

När jungfrun hörde dessa märkliga ord, utropade hon: *Hur skall detta ske? Jag vet ju icke av någon man.* Hon tvivlade inte på de gudomliga orden på grund av brist på tro som Zacharias, som straffades för detta med stumhet (Luk. 1:20). Men hon frågade sig själv hur detta mysterium skulle kunna ske i henne, utan föreningen i äktenskapet. Ängeln förstod hennes undran och lade ingen skuld på henne, utan förklarade för henne denna födelse: *Helig Ande skall komma över dig; över henne som var full av nåd i förberedelse för Hans ankomst, och den Högste skall överskygga dig.* Sedan påminde han henne om att Elisabet, som hade varit känd som "den ofruktbara", hade blivit havande på sin ålderdom och han visade att *där Gud önskar, är naturens ordning övervun-*

nen² . Ängeln bekräftade vidare att den Helige Ande, som skulle komma över henne, skulle utföra ett mirakel större än världens skapelse. Universums konung, som finns i allting, skulle taga ner himlarna och *tömma sig själv* (Fil. 2:7) genom ett outsägligt nedstigande, för att taga plats i hennes sköte. Han skulle förena sig själv med mänsklig natur i en förening utan sammanblandning och klä sig i hennes kött, genomdränkt i hennes jungfruliga blod liksom i kunglig purpur.

Jungfrun slog ödmjukt ner blicken mot jorden, hållande hela sin vilja till den gudomliga planen och svarade: *Se jag är Herrens tjänarinna; ske mig såsom du har sagt.*

Med dessa ord gav hon sitt samtycke och med henne hela den mänskliga naturen, till den gudomliga kraftens ankomst inom henne, förmedlat genom ängelns ord. Det var vid just den stunden som vår Frälsare tog plats i Jungfruns liv. Guds Son blev Människosonen, en enda Person i två naturer. Gud klädde Sig Själv i mänskligheten och Jungfrun blev i sanning Guds Moder (*Theotokos, Gudaföderska*). Genom detta utbyte av naturliga egenskaper kan människan bli befriad från helvetet och bli Guds söner genom nåd.

Fullföljandet av inkarnationens mysterium, som var dolt även för änglarna, var därför inte bara ett verk av Fadern, i Hans välbehag, av Sonen, som kom ned från himmelen och av den Helige Anden, som överskyggade Jungfrun. Herren hade väntat på henne, som Han hade utvalt framför alla kvinnor, att taga aktiv del genom hennes frivilliga samtycke, så att befrielsen av människosläktet skulle vara en gemensam handling av Guds vilja och människans tro. Detta kom att

---

² Tredje stichera från Stora Aftongudstjänsten till Bebedelsen.

ske genom mänsklighetens fria samverkan med den gudomliga planen, som föranledde det stora Mysteriet som hade blivit förberett från världens skapelse: *Gud blev människa för att människan skulle kunna bli Gud i Honom*. Jungfrun, den ogifta Bruden, har blivit källan och orsaken till varje välsignelse för vår återupprättade natur.

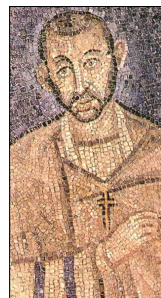
I Gamla Testamentet finns ”bilder” av det kommande mysteriet med Guds Moder bland andra i form av den brinnande busken (1 Mos. 3:14) och den stängda porten genom vilken Gud allena kunde gå igenom (Hes. 44:2). Hon är den *levande Stegen* (1 Mos. 28:10-17) genom vilken Gud har kommit ner och låter människor klättra upp till himlen. Hon har öppnat ett nytt sätt att leva för mänskligheten: kyskheten, genom vilken varje mans och kvinnas kropp är, som konsekvens, kallade att bli Guds tempel (1 Kor. 3:16; 6:19).

Hela skapelsen, som tidigare varit utsatt för förgängelsen genom människans överträdelse, väntade också på Jungfruns ”ja”, vilket tillkännagav början av dess befrielse. Det är därför himmelen och jorden, återförenade, idag utgör en jublande kör tillsammans med Adams söner för att lovsjunga Gud och ära Hans Moders Bebudelse.

(Översättning från Synaxarion)

UTLÄGGNING AV LUKAS EVANGELIUM AV DEN HELIGE AMBROSIUS

De gudomliga hemligheterna är fördolda, och enligt profeternas ord är det omöjligt för en människa att fatta Herrens beslut, men vi kan ändå genom vår Herres och Frälsares övriga gärningar och undervisning förstå, att det var efter ett mycket noga övervägt beslut som just hon, som var trolovad med en man, skulle bli utvald.

Vi har fått lära oss sanningens innebörd, vi har lärt känna Guds plan, och nu skall vi blicka in i hemligheten. Hon är verkligen trolovad, men hon är jungfru, ty hon är en förebild för Kyrkan, som är obefläckad men trolovad. Som jungfru blev hon havande genom Anden, som jungfru föder hon oss utan vända (Gal 4:26 f). Och det är väl därför som den heliga Maria är trolovad med en och uppfylld av en annan. Och därför uppfylls församlingarna var för sig av ande och nåd, även om de i denna tiden är betrodda med en dödlig präst.

Lär av jungfrun i hennes vandel, i hennes skygghet, i hennes sätt att tala och i mysteriet. Det är naturligt för en jungfru att bäva och ängslas för varje man som kommer in och att känna oro för varje man som tilltalar henne. Kvinnor kan lära sig av hennes tillbakadragna levnadssätt. Hon var ensam i sin kammare, och ingen man såg henne; endast ängeln kom dit. Hon var ensam och utan sällskap eller vittne, och för att hon inte skulle skrämmas av ett bryskt tilltal, så hälsar ängeln henne vänligt. Lär dig därför, du unga flicka, att

undvika lättfärdiga ord. Maria bävade vid ängelns ord. *Hon undrade, vad denna hälsning skulle betyda.*

Hon gjorde det med skygghet, eftersom hon blev förskräckt, och med klokhet därför att hon blev förvånad över vilken överraskande form välsignelsen hade. Denna hade aldrig förut uttalats eller tagits emot. Endast till Maria framfördes denna hälsning, eftersom endast hon kan med rätta *hälsas full av nåd*, för hon ensam fick del av den nåd som ingen annan bevärdigats med, nämligen att bli uppfylld av nådens upphov.

Även om Johannes sade ängeln, att han skulle *bli stor* (Luk 1: 15), men han blev stor som människa, och denne blir stor som Gud. *Ty stor är Herren och högtlovad, ja hans storhet är outrannsaklig* (Ps 145:3). Den förre är verkligen stor, ty profeten *Johannes är störst bland alla dem som blivit födda av kvinna* (Luk 7:28). Men det finns en som är större, ty *den minste i Guds rike är större än Johannes*, som alltså är stor men *stor inför Herren*. Och han förtär inte vin eller starka drycker, men denne äter och dricker med publikaner och syndare. Den förre gör sig förtjänt genom en sträng livsföring, som han inte hade naturlig läggning för. Men varför skulle Kristus, som hade syndaförlåtelsen i sin natur, undvika dem som han skulle göra till bättre människor än t o m asketerna?

Det kan se ut som om Maria inte trodde, men så är det inte, om man ser noga efter - det kunde väl inte vara rätt att tänka sig, att hon som var utvald till att föda Guds enfödde Son inte själv trodde. Varför skulle då Sakarias dömas till tystnad för sin klentro, men Maria bli upphöjd genom att helig ande göts in i henne om hon inte trott? Nej, Maria

kunde varken vara klentrogen eller påstridig. Hon tvivlade inte på ängelns ord och ville inte heller rycka till sig det gudomliga (1 Mos 3:5, Fil 2:6). Det var inte lätt att fatta den hemlighet, som i tidsåldrar varit dold hos Gud och som inte ens högre makter kunde fatta (Ef 3:9, 10, Kol 1:26). Och ändå avvisade hon inte tron eller sade nej till uppdraget utan visade sig villig och lovade att lyda. När hon alltså sade: *hur skall detta ske?* så tvivlade hon inte på *att* det skulle ske, men hon ville veta, *hur* det skulle ske.

Hur klokt är inte hennes svar i jämförelse med prästens. Hon säger: *hur skall det ske?* Han svarade: *hur skall jag få visshet om detta?* Den som säger, att han inte vet och begär fler skäl till att tro, han förnekar att han tror. Men hon förklarar sig villig och tvivlar inte på att det skall ske, men hon undrar hur det skall ske. Det otroliga och ofattbara sättet att föda måste först förkunnas, innan det kan bli trott. Att en jungfru föder är ett tecken på ett gudomligt mysterium, ej något mänskligt. *Tag emot ett tecken: jungfrun skall bli havande* (Jes 7:14 LXX). Maria hade läst detta. Därför trodde hon, att det skulle ske, men hur det skulle ske hade hon inte

förut läst, ty inte ens för en så stor profet hade det uppenbarats hur det skulle ske. Ett så stort uppdrag och en så stor hemlighet skulle inte meddelas genom någon människas mun utan genom en ängel (Gal 3: 19). I dag ljuder det för första gången. *Helig ande skall komma över dig.* Och det ordet tas emot i tro.

Hon säger då: *Jag är Herrens tjäna-*

*rinna. Må det ske med mig såsom du har sagt. Vilken hän-
givenhet och ödmjukhet! Hon som utväljs till mor kallar
sig Herrens tjänarinna, och hon förhäver sig inte på grund
av det oerhörda löftet. Som tjänarinna kom hon inte med
anspråk på något företräde på grund av ett så stort nådesbe-
vis. Hon ville endast göra, vad hon blev befalld. Hon som
skulle föda honom som var mild och saktmodig (Matt 11:
19) skulle själv visa ödmjukhet. I hennes ord ser du både
hennes lydnad och hennes löfte och villighet till uppdraget.*

Hur raskt visar inte Maria sin tro, trots att två så olikartade
skulle förenas? Vad är mer olikt vartannat än en människo-
kropp och helig ande? Sakarias vägrade inte att tro, därför
att olikartade naturer skulle mötas utan därför att han var
vid hög ålder. När åldern läggs till naturen, ser det ofta ut
som om åldern kom i vägen för naturen. Det behöver dock
inte motsäga förnuftet, att en mindre orsak får ge efter för
en större, så att naturens styrka upphäver ålderns verkning-
ar. Därför blev det möjligt, att Abraham och Sara fick en
son på sin ålderdom. Och Josef var ett ålderns barn (I Mos
21:2, 37:3). Om nu Sara fick förebråelser för att hon log,
så fick hon en rättvis dom (18:13). Men när Maria sade:
hur skall det ske, så tycks hon inte ha tvivlat på att det skulle
ske. Därför förtjänade hon också att få höra orden: *Salig hon
som trodde* (v 45). Och hon var verkligen salig som överträff-
ade prästen. Medan prästen förnekade, skaffade jungfrun
sig klarhet om det som var oklart. Det var inte heller märk-
värdigt, att Herren, som kom för att frälsa världen, började
sitt verk i Maria, så att hon, genom vilken allas frälsning
bereddes, blev den första som fick frälsningens frukt genom
sitt barn.

BÖNER TILL GUDS MODER MED ANKNYTNING TILL BEBÅDELSEN:

KONTAKION

När den okroppslige fick * det hemlighetsfulla budet, * kom han i hast och stod * framför Josefs boning* och talade då till Jungfrun, * hon som är oförmäld: * Den som har sänkt himlarna * genom Sitt nedstigande * hålles nu och förvaras* oförändrat i dig. * Nu skådande Honom taga * i ditt heliga sköte,* en tjänares ringa gestalt, * ropar jag i fruktan till dig:
Gläd dig, du oförmälda Brud.

OIKOS ALFA

En ängel och den främste, * blev sänd från himlen att säga * till Guds Moder: Gläd dig! * Och då han såg Dig, Herre, * antaga kroppslig gestalt * stod han kvar i förfäran * och åkallade henne sålunda, * med sin okroppsliga röst:

Gläd dig, ty genom dig strålar glädjen fram. Gläd dig, ty genom dig flyr förbannelsen bort.

Gläd dig, du den fallne Adams Återställelse. Gläd dig, du Evas Befrielse från tårar.

Gläd dig, Höjd, oåtkomlig för människotankar. Gläd dig, Djup, ogenomträngligt även för änglarnas blickar.

Gläd dig, ty du är Konungens Tron. Gläd dig, ty du bär den som bär alltet.

Gläd dig, Stjärna som förebådar Solen. Gläd dig, Sköte där Gud blev kött.

Gläd dig, ty genom dig förnyas skapelsen. Gläd dig, ty genom dig blir Skaparen barn.

Gläd dig, du oförmälda Brud.

(Från Akatistoshymnen)

* * *

O Theotokos och Jungfru, gläd dig, o Maria, full av nåd, Herren är med dig. Välsignad vare du bland kvinnor och välsignad vare din livsfrukt. Ty du har fött våra själs Frälsare.

(Från Apodeipno)

* * *

Må du, o Jungfru Härskarinna, fylla mitt hjärta med glädje, ty du är hon som mottog all glädjes fullhet och fick att försvinna all syndfullhets sorg.

(Från Paraklesis till Guds Moder)

